

DJEČJI VRTIĆ SUNCE

Veslačka 1, 23 000 Zadar

Tel:023/236-410

e-mail:djecji.vrtic.sunce@zd.t-com.hr

Ravnateljica:ANA DUNATOV

KURIKULUM
DJEČJEG VRTIĆA „SUNCE“ZADAR
ZA PEDAGOŠKU GODINU 2018./2019.

Zadar,rujan 2018.

Na temelju članka 15.stavka 4. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (N.N. 10/97, 107/07 i 94/13) i članka 14.Statuta Dječjeg vrtića „SUNCE“ uz prethodnu raspravu i zaključke Odgojiteljskog vijeća, Upravno vijeće na 11. sjednici održanoj 27.09.2018. godine, donosi

KURIKULUM
DJEČJEG VRTIĆA „SUNCE“ZADAR
ZA PEDAGOŠKU GODINU 2018./2019.

Zadar, rujan 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	5
2. MISIJA I VIZIJA.....	6
3. O NAMA	6
4. PROGRAMI	9
5. NAČELA DV SUNCE KOJIMA SE VODIMO U REALIZACIJI ODGOJNO- OBRAZOVNOG RADA	16
6. SMJER PROFESIONALNOG RAZVOJA STRUČNIH DJELATNIKA.....	21
7. OSIGURAVANJE KVALITETE	23
8. LITERATURA.....	25

1.UVOD

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje je novi dokument iz područja predškولstva koji polazi od sljedećih dokumenata: Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991.), Konvencija o pravima djeteta (2001.), Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011.), Smjernice za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske (2012.), Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012.) te Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014.).

Kurikulum DV Sunce usklađen je s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje te obuhvaća implementaciju istog u svim područnim objektima s obzirom na njihove posebnosti (specifični uvjeti rada vrtića, materijalno- prostorne mogućnosti vrtića, socijalni kontekst). U sukonstruiranju Kurikuluma uključeni su svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa.

Kurikulum DV Sunce slijedi ova obilježja Nacionalnog kurikuluma: razvojni, integrirani, humanistički konstruktivistički, sukonstruktivistički i temelji se na suvremenom shvaćanju da je dijete cjelovito biće sa svojim individualnim potrebama, interesima i mogućnostima te kao aktivni i kreativni stvaratelj znanja i socijalni subjekt.

Odgojno-obrazovni rad DV Sunca bit će usmjeren k ostvarivanju *specifičnih ciljeva* (osiguravanje dobrobiti za dijete¹, poticanje cjelovitog razvoja, odgoja i učenja djece, razvoja kompetencija², ostvarivanje prava djece na jednakost šansi) utemeljenih na *specifičnim polazištima* (postojećim dokumentima i suvremenom shvaćanju djeteta i organizacije vrtića) *i vrijednostima* (znanje, identitet, humanizam i tolerancija, odgovornost, autonomija, kreativnost) te će se primjenjivati *specifična načela* (fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa, suradnja s tendencijom ka partnerstvu vrtića s roditeljima/skrbnicima i širom zajednicom, osiguranje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju te otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse).

---

¹ Osobna, emocionalna i tjelesna dobrobit (subjektivan osjećaj; biti zdrav,zadovoljan i osjećati se dobro), Obrazovna dobrobit (uspješno funkcioniranje i razvijanje osobnih potencijala), Socijalna dobrobit (uspješno interpersonalno funkcioniranje i razvijanje socijalnih kompetencija)

² Komunikacija na materinskom jeziku, komunikacija na stranim jezicima, matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalna kompetencija, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost, kulturna svijest i izražavanje

Osiguranje kvalitete dokumentiranja i vrednovanje vrtića prikazat će način na koji će se ostvariti kvaliteta cjelovitog odgojno-obrazovnog procesa i provođenje programa vrtića u cilju stalnog unaprjeđivanja. Procjena i samoprocjena pojedinih segmenata odgojno- obrazovnog rada obuhvaća vrednovanje cjeline (ukupnost funkcioniranja Ustanove) te pojedinih segmenta (praćenje napredovanja djece, poštovanje prava djece, roditelja i ostalih čimbenika, inkluzija djece s posebnim potrebama, usavršavanje stručnjaka u ustanovi i izvan ustanove, osposobljavanje svih čimbenika odgojno-obrazovnog procesa za kontinuiranu samoprocjenu).

2. MISIJA I VIZIJA DV SUNCA

Misija DV Sunca odnosi se na poticanje samopouzdanja svakog djeteta kako bi maksimalno razvilo vlastite potencijale kroz odgojno-obrazovni proces.

DV Sunce kao mjesto gdje se stvara prostorno-materijalno i socijalno ozračje u kojem se svako dijete osjeća ugodno, važno i jedinstveno.

3. O NAMA

Dječji vrtić Sunce Zadar osnovan je 01.travnja 2006. godine kao samostalna ustanova. U svom sastavu ima jedan matični objekt (Ciciban) i devet područnih objekata (Jazine, Smiljevac, Maslačak, Duga, Ričine, Tratinčica, Kožino, Vladimir Nazor i dječji vrtić u Bolnici pri Odjelu pedijatrije) koji su raspoređeni na velikom prostoru grada Zadra i prigradskih naselja. U svim objektima provodi se redoviti primarni desetsatni program, osim u PO Ričine i dječjem vrtiću u Bolnici pri Odjelu pedijatrije u kojima se provodi petsatni redoviti program. DV Sunce pedagoške godine 2018./2019. broji tridesetpet odgojnih skupina, od čega su dvadesetdvije vrtićke, devet jasličkih, te četiri odgojne skupine u kojima se provodi dvoiposatni Program predškole. Stoga svaki područni objekt ima svoje osobitosti, kulturu i druga specifična obilježja.

Matični objekt CICIBAN je namjenski građen i samostalan objekt koji broji deset mješovitih odgojnih skupina, od čega je šest vrtićkih i četiri jasličke skupine. Rad u skupinama provodi se od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu. Također se u ovom objektu nalazi uprava, centralna kuhinja i zdravstveni voditelj. Specifičnost ovog objekta je da se nalazi u blizini centra grada i važnih kulturnih, sportskih, znanstvenih i obrazovnih ustanova i sadržaja. Stoga se ovaj objekt razvio u Vježbaonicu za praktično osposobljavanje studenata te za stažiranje i pripremanje pripravnika za polaganje stručnog ispita.

Područni objekt JAZINE nalazi se u stambenoj zgradi te je izgrađen namjenski na dva kata. Odgojno-obrazovni rad provodi se u osam mješovitih odgojnih skupina pri čemu su tri jasličke odgojne skupine u prizemlju dok su preostalih pet vrtićkih odgojnih skupina na katu. Rad u skupinama provodi se od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu i od 16 do 18,30 sati u popodnevnom terminu (Program predškole u jednoj odgojnoj skupini). Također se u ovom

objektu nalazi stručno-razvojna služba (defektolog, psiholog i dva pedagoga) i sportski voditelj. Specifičnost ovog objekta je da se nalazi u blizini Kampusa Sveučilišta u Zadru te se stoga ovaj objekt razvio u Vježbaonicu za praktično osposobljavanje studenata te za stažiranje i pripremanje pripravnika za polaganje stručnog ispita.

Područni objekt VLADIMIR NAZOR je samostalan i namjenski građen objekt. Ima dvije mješovite odgojne skupine, te se u jednoj odgojnoj skupini intergirano provodi Program ranog učenja engleskog jezika. Rad u skupinama provodi se od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu. Budući da se nalazi u prigradskoj četvrti Arbanasi koja ima svoj specifičan jezik, kulturu i tradiciju, odgajatelji su intenzivno usmjereni k očuvanju tradicije i baštine (sudjelovanje u svečanostima, blagdanima i manifestacijama lokalne zajednice).

Područni objekt DUGA samostalan je i namjenski građeni objekt u kojem se odgojno-obrazovni rad odvija u dvjema vrtićkim odgojnim skupinama. Rad u skupinama provodi se od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu. U istom objektu odvija se kraći program za poticanje intelektualnog razvoja potencijalno darovite djece koje vode dvije za to educirane odgojiteljice. Program za darovite odvija se jedan put tjedno po dva sata, u popodnevnom terminu od 17- 19 sati od 15. studenog - 30. lipnja. Posebnost ovog objekta je značajnija posvećenost u provođenju Ekološkog programa.

Područni objekt MASLAČAK nalazi se unutar stambene zgrade u prenamijenjenom prostoru te koristi dio javne površine kao dječje igralište. Specifičnost ovog vrtića je stalno unaprjeđivanje vanjskog okruženja koristeći prirodne, didaktički neoblikovane materijale. Odgojno obrazovni rad provodi se u dvjema vrtićkim odgojnim skupinama u jutarnjem terminu od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu. U popodnevnom terminu od 16 do 18,30 sati provodi se Program predškole u jednoj odgojnoj skupini.

Područni objekt RIČINE nalazi se unutar nenamjenski građenog objekta mjesne zajednice „Ričine“ u kojem se provodi petsatni program u jednoj odgojnoj skupini koji zadovoljava potrebe roditelja s obzirom na njihovo kraće radno vrijeme.

Područni objekt SMILJEVAC namjenski je građeni objekt koji se nalazi unutar stambene zgrade s korištenjem javnog prostora uređenog dječjim rekvizitima. U prizemlju se nalaze dvije jasličke mješovite skupine dok su na katu dvije mješovite vrtićke skupine i dvije skupine u kojima se provodi Program predškole. Rad se provodi od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu i od 16 do 18,30 sati u popodnevnom terminu (Program predškole).

Vrtić njeguje održavanje vjerske i kulturne tradicije okruženja u kojem se nalazi.

Područni objekt TRATINČICA nalazi se unutar nenamjenski građenog objekta prigradske mjesne zajednice „Crno“ u kojem se provodi odgojno- obrazovni rad unutar jedne

mješovite skupine. Rad se provodi od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu. S obzirom na manji broj predškolaca integrirano se provodi Program predškole. Zbog svog položaja i povezanosti s lokalnom zajednicom ovaj vrtić približava se konceptu vrtića kao dječje kuće. Vrtić djeluje u takvom okruženju u kojem se teži očuvanju vjerske i kulturne tradicije. Prostranost dvorišta omogućava usmjerenost ka provođenju Eko programa. U istom objektu nalazi se ogranak Gradske knjižnice Zadar - „Crno“ koja je u uskoj suradnji s vrtićem.

Područni objekt KOŽINO namjenski je građeni objekt koji se nalazi u prigradskom naselju Kožino unutar kojeg se provodi odgojno- obrazovni rad u jednoj mješovitoj skupini. Rad se provodi od 6,30 do 16,30 sati u jutarnjem terminu. Zbog manjeg broja predškolaca integrirano se provodi Program predškole. Zbog svog položaja i povezanosti s lokalnom zajednicom ovaj vrtić približava se konceptu vrtića kao dječje kuće.

Program odgojno-obrazovnog rada s djecom u dobi od 3. godine do polaska u školu na Odjelu za pedijatriju Opće bolnice Zadar provodi se u vremenu od 11,30 - 17,00 sati. Specifičnost ovog vrtića je otvorenost za svu hospitaliziranu djecu bez obzira na kronološku dob. Soba dnevnog boravka jedino je mjesto u Bolnici u kojoj djeca nisu izložena neugodnim medicinskim tretmanima. Djeca se uz odgojiteljicu zajedno s roditeljima uključuju u različite igre i zabavne aktivnosti te se osjećaju ugodno i opušteno.

4. PROGRAMI

4.1. Redoviti program

Nositelji programa: odgojitelji, stručni suradnici, sportski voditelj, zdravstveni voditelj

Vrijeme realizacije: tijekom pedagoške godine

Redoviti program DV Sunce odvija se u skladu sa smjericama Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.) te odrednicama iz Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja djece preškolske dobi (1991.) kao i Prijedloga koncepcije razvoja predškolskog odgoja (1991.) primjenjujući humanističko-razvojnu koncepciju u pedagoškoj praksi s tendencijom kontinuiranog unaprjeđenja iste.

Redovitim programom dječjeg vrtića Sunce nastoje se osigurati uvjeti za razvoj osobne, emocionalne i tjelesne dobrobiti, te obrazovne i socijalne dobrobiti u skladu s razvojnim mogućnostima i interesom djeteta kao i razvijanje osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje. U DV Sunce promiče se planiranje i provođenje cjelovitog odgojno-obrazovnog procesa utemeljenog na vrijednostima koje bi iz perspektive povijesti, kulture, suvremenih događanja i projekcije budućnosti težile unapređivanje intelektualnog, društvenog, moralnog i duhovnog razvoja djece kroz vrijednosti: znanje, humanizam i toleranciju, identitet, odgovornost, autonomiju i kreativnost (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014.).

Odgojno-obrazovni rad s djecom rane i predškolske dobi u DV Sunce planira se i oblikuje cjelovito, a ne parcelizirano i unaprijed sadržajno određeno, što znači da svaka aktivnost istodobno sadržava potencijal podupiranja različitih aspekata djetetova cjelovitog razvoja i ostvarivanja dobrobiti za dijete (Slunjski, 2011.). U organizaciji odgojno-obrazovnog procesa to podrazumijeva odstupanja od strogo određenog planiranja sadržaja učenja i aktivnosti djece u korist praćenja i podupiranja individualnih i trenutnih interesa i mogućnosti djece.

S obzirom da vlastita aktivnost djeteta ima presudnu ulogu u procesu učenja, u DV Sunce poseban naglasak je stavlja na osiguravanju konteksta u kojem se učenje zbiva. Bogato prostorno-materijalno okruženje osigurava različite izbore čime se potiče osnaživanje samoorganizacijskog potencijala dječjih aktivnosti. Potičući kod djece neovisnost i samostalnost u aktivnostima istovremeno se osnažuje identitet i samopoštovanje djece a ne

njihova poslušnost i konformizam. U oblikovanju kurikuluma DV Sunce odgojitelji potiču djecu na promišljanje i kreiranje novog znanja koje se temelji na promišljanju, konstrukciji i sukonstrukciji svih subjekata koji uče.

Redoviti program DV Sunce provodi se u svim objektima DV Sunce kroz petsatni (PO Ričina i Vrtić u Bolnici) odnosno desetsatni program (svi ostali) te je dodatno obogaćen mnogim kraćim integriranim kao i posebnim programima DV Sunce u odnosu na potrebe i interese djece i roditelja.

4.2. Integrirani i posebni program

4.2.1. Sigurnosno zaštitni i preventivni program provodi se integrirano s ciljem osiguravanja sigurnog cjelokupnog vrtićkog konteksta (komunikacijski, fizički i socijalni) s obzirom da je najvažniji čimbenik uspješnog odgoja i razvoja djeteta, uz odgojitelja, ozračje i okruženje u kojem vrtić živi. Sadržaj programa realizira se kroz sklopove aktivnosti (Sigurni u vrtiću, Sigurni u dvorištu, Sigurna i kvalitetna prehrana, Sigurno okruženje, Sigurni u prometu) uz suradnju s roditeljima i vanjskim suradnicima. Sve rizične situacije evidentiraju se u za to predviđenim protokolima. Program se valorizira na kraju godine na nivou ustanove.

4.2.2. Sportski program verificiran od Ministarstva provodi se integrirano u svim vrtićkim odgojnim skupinama u kojima se zadaće i sklopovi aktivnosti planiraju po razvojnim područjima u odnosu na dob i mogućnosti djece. Bitna značajka sportskih aktivnosti temelji se na osobinama psihofizičkog razvoja djece i potiče cjelovit razvoj svakog djeteta. Cilj programa je osvješćivanje važnosti i stvaranje navike sustavnog tjelesnog vježbanja te optimalan utjecaj na višestrani psihosomatski razvoj djeteta. Program obuhvaća upoznavanje djece s osnovnim elementima pojedinih sportova i sportskih igara, sustavnim i kontinuiranim poticanjem razvoja zdravstvene kulture i osobne higijene radi čuvanja i unapređivanja svojega zdravlja i zdravlja okoline te utjecaj na kvalitetan rast i razvoj djece, praćenje i vrednovanje djetetova razvoja i postignuća (antropološki status) kroz dnevna zapažanja, tjedne i tromjesečne valorizacije (inicijalno, tranzitivno i finalno testiranje) koje provodi kineziolog u suradnji s odgojiteljicama.

4.2.3. Program predškole verificiran od Ministarstva obvezni je program odgojno-obrazovnog rada s djecom u godini dana prije polaska u osnovnu školu i dio je sustava odgoja

i obrazovanja u Republici Hrvatskoj (Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole, NN 107/2014.). Sukladno tome, DV Sunce svoj djeci u godini i/ili dvije prije polaska u osnovnu školu osigurava optimalne uvjete za razvijanje svih dječjih potreba, te razvijanje i unaprjeđenje vještina, navika i kompetencija i novih spoznaja potrebnih za što lakšu prilagodbu za osnovnu školu. Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole (NN 107/2014.), svojim odredbama definira sadržaj i trajanje programa, te programske zadaće i organizaciju provedbe programa koji su uvršteni u program predškole.

Cilj Programa predškole je razvijanje i unaprjeđivanje tjelesnih, emocionalnih, socijalnih i spoznajnih potencijala djeteta te poticanje komunikacijskih vještina potrebnih za nove oblike učenja. Provodi se u skladu s humanističko-razvojnou koncepcijom i Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece što znači da se potiče cjelovit razvoj djeteta poštivanjem prava na osobnost u zadovoljavanju individualnih potreba (općih i posebnih).

U DV Sunce Program predškole provodi se u redovitom desetsatnom programu, redovitom petosatnom programu, dvoiposatnom programu koji je integriran u redoviti desetsatni program za djecu koja nisu obuhvaćena redovitim programom vrtića te dvoiposatnom programu za djecu koja nisu obuhvaćena redovitim programom vrtića. Program predškole provodi se u jutarnjem terminu za djecu koja su uključena u redoviti program vrtića u razdoblju od 1. rujna 2016. do 30. lipnja 2019. godine, dok je dvoiposatni program namijenjen za djecu koja nisu obuhvaćena redovitim programom vrtića i provodi se u popodnevom terminu u razdoblju od 1. listopada 2016. do 31. svibnja 2019. godine.

4.2.4. Vjerski program verificiran od strane Ministarstva provodi se u jednoj mješovitoj odgojnoj skupini u PO Ciciban te se u suradnji s roditeljima osmišljava i valorizira njegova provedba.

U svim ostalim odgojnim skupinama i u drugim područnim objektima provodi se integrirani program vjerskog odgoja u skladu s Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece. Program se realizira kroz razne sadržaje s blagdanskim temama (projektno): Dan zahvalnosti za plodove Zemlje, prigodne blagdanske predstave, Uskrсни trenutci, razne izložbe, posjeti.

4.2.5. Program ranog učenja stranog jezika (engleski jezik) verificiran od strane Ministarstva provodi se u jednoj odgojnoj skupini PO Vladimir Nator. Ciljevi i zadaće koji se odnose na usvajanje engleskog jezika obuhvaćaju razvijanje motivacije i pozitivnog odnosa

spram učenja stranog jezika, upoznavanje s izgovorom i intonacijom engleskog jezika, razvijanje izričaja na engleskom jeziku, slušanje s razumijevanjem, upoznavanje s elementima druge kulture, razvijanje tolerancije prema drugim kulturama te stjecanje sigurnosti i samopouzdanja u izražavanju na engleskom jeziku. U radu se koriste raznovrsne metode rada (igra kao osnovni oblik rada, ritmičke vježbe, pjevanje, slušanje, dijalog, dramatizacija, pokretne igre u kombinaciji s pjevanjem) prilagođene psihofizičkom uzrastu djece. Program provodi odgojitelj profesor engleskog jezika.

4.2.6. Ekološki program provodi se integrirano u svim odgojnim skupinama s ciljem razvoja ekološke osjetljivosti i vještina kod djece i sustavnog poticanja pozitivnih stavova i odnosa prema okolišu. Neke od aktivnosti vezane su za očuvanje i upoznavanje kulturne baštine zavičaja, upoznavanje zdrave prehrane, očuvanje okoliša, njegu biljaka i životinja, razne posjete i eko radionice itd. Program se obogaćuje s ekološkim sadržajem kroz opremu kutića prirode, posjete rasadniku „Nasadi“ i Perivoju Vladimira Nazora; razne manifestacije (Eko olimpijada), projekte, izložbe i obilježavanje eko dana: Međunarodni dan ozonskog omotača, Dan zdrave hrane, Dani kruha, Dani jabuka, Dan voda, Dan nepušača, Dan Planeta Zemlje, Dan zaštite okoliša.

4.2.7. Program odgojno-obrazovnog rada s djecom u dobi od 3. godine do polaska u školu na Odjelu za pedijatriju Opće bolnice Zadar verificiran od Ministarstva poseban je program i provodi se u jednoj odgojnoj skupini. Timskim radom djelatnika dječjeg vrtića Sunce i Opće bolnice Zadar radi se na osmišljavanju kvalitete rada Vrtića u Bolnici za vrijeme boravka djeteta u bolnici. Glavni cilj programa je prevencija i/ili ublažavanje očekivanog emocionalnog poremećaja nastalog zbog hospitalizacije djeteta. Program se vrednuje prema sljedećim kriterijima: procjena ponašanja i snalaženja djeteta u novom (bolničkom) okruženju (interakcija s drugom djecom i odraslima), procjena ponašanja djeteta u igri, mogućnost izbora poticajnog materijala, utjecaj okruženja u ublažavanju stresa kod djeteta i procjena zadovoljstva roditelja s vrstom stručne pomoći.

4.2.8. Inkluzija djece s posebnim potrebama odnosi se na uključivanje djece s posebnim potrebama i teškoćama u razvoju u kojem se slijede specifične vrijednosti i načela Nacionalnog kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. U DV Sunce planiraju se aktivnosti za poticanje senzibiliteta odgojnih djelatnika za prihvaćanje različitosti kod djece kroz: savjetovanje, radionice, ukazivanje na važnost poticajnog prostorno-materijalnog

okruženja i individualni kontakt. Poticajnim socijalnim okruženjem senzibilizira se djecu za posebne potrebe drugih, prihvaćanje različitosti drugih i shvaćanje važnosti međusobne povezanosti s njima, a sve u cilju građenja međusobno skrbnih odnosa. Takvim pristupom omogućuje se afirmacija ideje ostvarivanja prava djece na jednake šanse tj. ostvarivanja jednakih prava za sve.

Članovi stručno razvojne službe rade na prepoznavanju djece s posebnim potrebama i teškoćama u razvoju temeljem podataka iz inicijalnih razgovora s roditeljima novoupisane djece, liječničkih potvrda o obavljenom sistematskom zdravstvenom pregledu i drugih nalaza, mišljenja te rješenja nadležnih tijela i ustanova, te temeljem zapažanja odgojitelja o posebnostima u razvoju pojedine djece. Djeca s uočenim razvojnim posebnostima se intenzivnije prate i potiču.

4.2.9. Program rada Igraonice za potencijalno darovitu djecu predškolske dobi verificiran od Ministarstva poseban je program koji se provodi s ciljem poticanja cjelovitog razvoja djetetovih potencijala u svim razvojnim područjima koji slijedi načela individualizacije i diferencijacije. U istom cilju planira se rad na senzibilizaciji odgojitelja za proces ranog prepoznavanja, identifikacije i planiranje rada s darovitom djecom na razini odgojne skupine – obogaćeni sadržaji (projekti).

Program igraonice ustrojen je kao kraći specijalizirani program kojeg organizira DV Sunce te se odvija u PO Duga u popodnevnim satima (17 - 19) jedanput tjedno.

Program za darovitu djecu u Igraonici odvijat će se od studenog do lipnja pedagoške godine 2018./2019. Uključuju se potencijalno darovita djeca u dobi od 5 godina do polaska u školu. Skupina broji 5-8 djece s mogućnošću uključivanja pojedinog darovitog djeteta u program i tijekom godine, slijedeći načelo kontinuiranog prijema. Rad u igraonici provode dvije odgojiteljice u suradnji sa stručnim suradnicima.

4.2.10. Program prevencije ovisnosti provodi se integrirano kroz sadržaje zdravstvenog, ekološkog i vjerskog odgoja te kroz razne igre i aktivnosti za poticanje socio-emocionalnog razvoja, s ciljem razvoja zdravog odnosa prema sebi, drugima i životu uopće (neki od sklopova aktivnosti: "Moje tijelo", „To sam ja“, "Pozor s lijekovima", "Birajmo zdravu hranu", "Značaj vode za život", blagdanska zbivanja, "Igre ogledalima", "Upoznaj samog sebe", "Igre opuštanja", „Kutija puna osjećaja“).

4.2.11. Program za suzbijanje korupcije provodi se integrirano kroz sve programe. Cilj programa je jačanje osobnog identiteta kao pretpostavke za uspostavljanje humanih odnosa s drugima (ljubav, prijateljstvo, pravednost, nenasilje, solidarnost, suradnja, poštovanje) te prihvaćanje sebe kao dio zajednice koja osigurava prava, ali zahtijeva i odgovornost.

4.3.1. Obogaćeni i diferencirani program provodit će se s ciljem osiguravanja uvjeta za razvoj potencijala svakog djeteta kroz obogaćeno okruženje i aktivnosti koje potiču: aktivno učenje, kreativnost, originalnost i kritičko mišljenje. Realizirat će se kroz obogaćeno okruženje (zahtjevna didaktika i prilagođeno prostorno-materijalno okruženje).

5. NAČELA DV SUNCE KOJIMA SE VODIMO U REALIZACIJI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

5.1 Fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa

U svim objektima DV Sunce uspostavljena je fleksibilna organizacija na mikro i makro razini koja se kontinuirano unapređuje s obzirom na zadovoljavanje potreba i prava djece, roditelja, kulturne i društvene sredine. Odnosi se na:

- *adaptaciju djece* u svim odgojnim skupinama, a pogotovo u jasličkim skupinama (PO Jazine, PO Ciciban). Roditeljski sastanci organizirat će se početkom rujna 2018.godine na kojima se roditelje upoznaje sa specifičnostima perioda prilagodbe, kako bi se olakšalo međusobno odvajanje. Roditelje se informira o procesu adaptacije djeteta, organizira se nazočnost roditelja u odgojnoj skupini te im se naglašava važnost fleksibilnosti u organizaciji prostora i vremena, mogućnost izbora igre i materijala za igranje i sigurno okruženje. Na kraju perioda adaptacije timskim radom odgojitelja i stručnih suradnika valorizira se razdoblje adaptacije prema primjerenom protokolu;
- *fleksibilno vrijeme odlaska/dolaska djece* u vrtić prema potrebama djece i roditelja;
- *radno vrijeme odgojitelja* prilagođava se potrebama djece u cilju dužeg zajedničkog rada odgojitelja što se pozitivno odražava na kvalitetu rada, a u inkluzivnim odgojnim skupinama nastojimo osigurati trećeg odgojitelja;
- *dnevni odmor djece* - organizira se prema potrebama djece na razini odgojne skupine u suradnji s djecom i roditeljima poštujući individualnu potrebu djeteta za (ne) spavanjem. U periodu spavanja za dio djece koje nemaju potrebu za dnevnim odmorom organiziraju se tihe aktivnosti;
- *prehrana po principima samoposluživanja* provodi se u svim odgojnim skupinama, poštujući individualne mogućnosti i potrebe djeteta, potičući djetetovu samostalnost i samopouzdanje;
- *prilagodba jelovnika za djecu s posebnim prehrambenim potrebama* s obzirom na zdravstvenu teškoću i specifičnost hranjenja.

5.2. Mješovite skupine

Odgojne skupine se formiraju poštivajući norme Državnog pedagoškog standarda te su pretežno mješovite; jasličke obuhvaćaju djecu u dobi od jedne do tri godine, a vrtičke djecu od tri do sedam godina. Stvaranjem mješovitih skupina nastoji se stvoriti prirodno socijalno okruženje gdje dijete ima priliku doživljavati sebe u odnosima s djecom različite kronološke i mentalne dobi. Na taj način djeca različite dobi izmjenjuju svoja iskustva, mlađi uče od starijih, a stariji poučavaju svoje mlađe prijatelje i tako potvrđuju svoju kompetenciju.

5.3. Diferencirani i obogaćeni sadržaj

Odgojno-obrazovni rad sadržajno je obogaćen i diferenciran kako bi se ispoštivale individualne potrebe, mogućnosti, interesi, različitih strategija učenja i ritam usvajanja sadržaja. Obogaćeni sadržaj je najvidljiviji u projektnom obliku rada s djecom koji je jedan od najzastupljenijih oblika rada u našoj Ustanovi.

5.4. Inkluzija djece s teškoćama u razvoju

Naša Ustanova usmjerila se ka trajnom poštivanju načela različitosti što podrazumijeva uključivanje djece s posebnim potrebama i s teškoćama u razvoju. Uključeni su u redoviti program s ciljem socijalizacije u ozračju usmjerenosti na djetetove potrebe, interese, vještine i mogućnosti a ne na njihove teškoće. Inkluzija se provodi putem dva modela: jedan je treći odgojitelj, a drugi model je prepoznavanje uloge odgojitelja i odgojitelja-pripravnika. To podrazumijeva kontinuirano stručno usavršavanje odgojitelja, suradnju sa stručnim suradnicima, roditeljima djece kao i suradnju s drugim javnim ustanovama i nadležnim tijelima. Uključivanjem djece s teškoćama u razvoju u redovne programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja roditelji se osjećaju prihvaćenije znajući da im dijete ima jednake uvjete za rast i razvoj kao i ostala djeca (pravo na jednakost šansi i uživanje jednakih prava za sve). Dobrobiti procesa inkluzije za djecu bez teškoća u razvoju su bolje razumijevanje teškoća u razvoju, senzibilitet za potrebe drugih, razvoj empatije, pomaganje, uvažavanje različitosti te razvoj tolerancije.

5.5. Poticajno prostorno- materijalno okruženje

U našoj Ustanovi posebna pozornost je usmjerena na organizaciju i stvaranje kvalitetnog prostorno- materijalnog okruženja kroz koje djeca aktivno uče, istražujući i čineći. Svi prostori (hodnici, garderobe, sobe dnevnog boravka, vanjsko igralište) su međusobno povezani i otvoreni kako bi se djeci omogućilo slobodno kretanje i osjećaj

sigurnosti. Osiguravanjem protočnosti djece i nesmetanim kretanjem prostorom smanjuje se mogućnost za konflikte i narušavanje aktivnosti drugih. Sobe dnevnog boravka optimalno su prostrane i prozirne, te su opremljene bogatim didaktičkim materijalima koji je djeci pristupačan (nadohvat ruke i u razini očiju) i raspoređen u raznovrsnim centrima aktivnosti. Najčešći centri su: centri likovnog izražavanja i stvaranja, obiteljsko-dramski centar, centar građenja i prostornog oblikovanja, centar početnog čitanja i pisanja, stolno-manipulativni centar i centar za istraživanje. Centri se mijenjaju kroz godinu s obzirom na potrebe i interese djece.

5.6. Socijalno prostorno okruženje

Bogato prostorno-materijalno okruženje važan je preduvjet za uspostavljanje kvalitetne interakcije svakog djeteta s drugom djecom i odraslima. Ono omogućuje grupiranje djece u dijade i trijade i/ili manje skupine omogućuje lakšu i kvalitetniju komunikaciju među djecom, mogućnost pregovaranja, rješavanja sukoba, prihvaćanje i razumijevanje različitosti. Isto tako, kvalitetno strukturirano bogato materijalno okruženje potiče djecu na otkrivanje i rješavanje problema te im omogućuje postavljanje hipoteza, istraživanje, eksperimentiranje i konstruiranje znanja i razumijevanja.

5.7. Suradnja s tendencijom ka partnerstvu vrtića s roditeljima/skrbnicima i širom zajednicom

Suradnja i profesionalno partnerstvo među odgojiteljima kroz koju se zajedno promišlja, realizira i evaluira odgojno-obrazovni proces stvaraju se preduvjeti za afirmativnu ulogu roditelja. Na taj način roditelji/skrbnici postaju ravnopravni partneri u odgoju i obrazovanju djece. Kroz zajedništvo odgojitelja i roditelja/skrbnika omogućuje se razmjena različitih viđenja i razumijevanja djeteta koja proizlazi iz razlike obiteljskog i vrtićkog konteksta u kojem dijete odrasta.

5.7.1. Suradnja s roditeljima/skrbnicima ostvaruje se kroz sljedeće oblike:

5.7.1.1. Individualnu interakciju i komunikaciju u više razina:

- stručno - savjetodavni rad s roditeljima/skrbnicima (članovi stručnog tima)
- informiranje roditelja o postignućima u pojedinim aspektima djetetova razvoja (odgojitelj i članovi stručnog tima) i njegovim potencijalima, s procjenom zadovoljstva programom

- prijedlozi stručne literature i izrada stručnih materijala.

5.7.1.2. Grupnu suradnju:

- tematski roditeljski sastanci
- radionice za roditelje i djecu
- „otvorena vrata“ – uključenost roditelja u program prema njihovima interesima i sposobnostima, otvoreni ogledni radovi.

5.7.1.3. Drugi oblici suradnje:

- kutić za roditelje
- zajedničko druženje roditelja i djece
- zajednički rad na projektima
- primjedbe, pohvale, podrške, sugestije
- obilježavanja blagdana i proslava.

5.7.2. Indikatori suradnje s roditeljima:

- praćenje uključenosti roditelja u program (brojem i postotkom)
- vrsta uključenosti
- procjenjivanje svrsishodnosti svih oblika komunikacije
- procjenjivanje sadržaja informacija
- analiziranje: anketa, primjedbi, pohvala, sugestija i podrške
- analiza i valorizacija postignuća kroz dokumentirane materijale.

Osim na suradnju s roditeljima/skrbnicima naglasak stavljamo i na suradnju sa širom zajednicom jer smatramo važnim da djeca od najmlađe dobi nauče biti aktivni, odgovorni, inicijativni članovi zajednice u kojoj žive. Uključivanjem u aktivnosti lokalne zajednice ostvaruje se pravo djece na sudjelovanje (prema Konvenciji o pravima djeteta, 2005.) i potiče se razvoj građanskih kompetencija djece, a pogotovo: odgovornost, samoinicijativnost, sloboda izražavanja mišljenja i osjećaja, tolerancija različitosti i poštivanje drugih. Nadalje, u doba globalizacije, uključivanjem djece u život lokalne pa i šire zajednice nastojimo sačuvati nacionalni i kulturni identitet kroz očuvanje društvene, moralne, jezične i duhovne baštine kod djeteta.

5.8. Osiguravanje uvjeta za nesmetanu i što prirodniju prohodnost u odgoju i obrazovanju djece

Dugogodišnjim praćenjem prelaska djece iz vrtića u školu uočen je visok stupanj stresa i nezadovoljstva djece, roditelja i prosvjetnih djelatnika te smatramo neophodnim intenzivniji angažman u ovom segmentu odgojno-obrazovnog procesa. Stoga je naglasak naše Ustanove na kontinuiranoj suradnji sa školama i ostalim odgojno-obrazovnim podsustavima što podrazumijeva zajedničko djelovanje svih sudionika usmjereno na dobrobit djece vodeći računa o psihofizičkim osobinama djece, njihovim potrebama i mogućnosti, a u cilju cjelovitog razvoja djece.

6. SMJER PROFESIONALNOG RAZVOJA STRUČNIH DJELATNIKA

Stručno usavršavanje i naobrazba djelatnika podrazumijeva kontinuirano usavršavanje i stjecanje znanja i vještina potrebnih za unapređivanje vlastite pedagoške prakse i prakse vrtića. Pritom je nužno sustavno propitivanje i mijenjanje vlastitih stavova i uvjerenja te cjelokupne odgojne filozofije odgojitelja putem oblika profesionalnog usavršavanja koji imaju transformacijski potencijal a koji je moguće realizirati samo otvorenošću za dijalog i spremnošću za suradničko učenje. Naglasak naše Ustanove je na sudjelovanju odgojnih djelatnika u akcijskim istraživanjima koja predstavljaju vrhunac istraživačkih i refleksivnih umijeća pri čemu je osnova primjena suvremenih oblika dokumentiranja odgojno-obrazovnog procesa (video zapisi, fotografije, audio zapisi, te deskriptivne i narativne bilješke). Time se omogućuju timske diskusije, rasprave, analize i evaluacije koje pridonose unaprjeđenju odgojno-obrazovne prakse.

Smjer profesionalnog razvoja stručnih djelatnika vrtića je osiguravanje kontinuiranog provođenja različitih oblika stručnog usavršavanja:

- *individualni programi stručnog usavršavanja*
- *različiti oblici stručnog usavršavanja na nivou ustanove* (rad u malim grupama, interni stručni aktivni, odgojiteljska vijeća, akcijska istraživanja, rad na projektima)
- *različiti oblici stručnog usavršavanja izvan ustanove* (savjetovanja, seminari, predavanja, radionice u organizaciji MZO, AZOO, fakulteta, ostalih pojedinaca, ustanove, lokalne zajednice, institucija s verificiranim programima, razmjena stručnih spoznaja sa sustručnjacima, stvaranje profesionalne zajednice učenja- umrežavanje).

Stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih djelatnika DV Sunce realizirat će se prema Godišnjem planu i programu za pedagošku godinu 2018./2019.

7. OSIGURAVANJE KVALITETE

Kako bi se osiguralo visoku razinu odgojno - obrazovne prakse planirano je unutarnje vrednovanje kvalitete ustanove koja će obuhvatiti:

- Cjelinu - kvaliteta odgojno-obrazovnog procesa
- Pojedine segmente (praćenje napredovanja djece, poštovanja prava djece, roditelja, odgojitelja i ostalih čimbenika, inkluzija djece s posebnim potrebama, usavršavanje u ustanovi, konstrukciju kurikuluma skupine itd.).

Unutarnja procjena kvalitete ustanove vršit će se uključivanjem svih čimbenika odgojno obrazovnog procesa:

- Odgojitelja i stručnog tima u vrtiću
- Djece
- Roditelja

Krajnji cilj vrednovanja i samovrednovanja dječjeg vrtića je utvrđivanje postojećeg stanja te jačanje kapaciteta ustanove da samu sebe mijenja i usavršava u zacrtanom smjeru, vodeći računa o stvaranju uvjeta za uspješno zadovoljavanje potreba i prava svih. U skladu s navedenim nužno je stvoriti okruženje i ozračje za slobodan dijalog u kojem će samovrednovanje i refleksije pojedinca biti nadopunjene refleksijama svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

8. LITERATURA

1. Andrilović, Čudina-Obradović: Osnove opće i razvojne psihologije, psihologija odgoja i obrazovanja, Školska knjiga, Zagreb, 1994.
2. Bašić, Koller-Trbović, Žižak (1993): Integralna metoda, Zagreb, Alineja.
3. Deklaracija o pravima djeteta; Ljudska prava – osnovni međunarodni dokumenti, Školska knjiga, Zagreb, 1990.
4. Juul: Vaše kompetentno dijete; Educa, Zagreb, 1996.
5. Konvencija o pravima djeteta; Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Zagreb, 2001.
6. Maleš Dubravka, Mirjana Milanović, Ivanka Stričević: Živjeti i učiti prava, Odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja, Filozofski fakultet, Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Zagreb, 2003.
7. Markočić M. i suradnici: Program predškole; zakonske i stručne pretpostavke organizacije i provedbe programa; radna mapa; Zavod za unapređivanje školstva, Zagreb, 2003.
8. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje – nacrt, Zagreb, svibanj 2014.
9. Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (1999.) Zagreb: Vlada Republike Hrvatske
10. Obavijest o provedbi obaveznog programa predškole s djecom u godini dana prije škole u pedagoškoj godini 2014./2015., Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Klasa:601-02/14-03/00324, URBROJ:533-25-14-001, OD 5. RUJNA 2014.
11. Obiteljski zakon (Narodne novine, 116/03)
12. Odluka o programu polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i izobrazbi
13. Odluka o broju i sjedištima povjerenstava za polaganje stručnih ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću (Prosvjetni vjesnik, 2/2000)
14. Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole, (NN 107/2014.)

15. Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja (NN, 133/97)
16. Pravilnik o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa predškolskog odgoja (Narodne novine, 134/97)
17. Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, 83/01)
18. Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (Narodne novine, 105/02, 55/06 i 121/07)
19. Pravilnik o načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću (Narodne novine, 133/97 i 4/98)
20. Pravilnik o načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja odgojitelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima (Narodne novine, 133/97)
21. Pravilnik o vrsti stručne spremlje stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spremlje ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine, 133/97)
22. Pravilnik o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću (Narodne novine, 114/02)
23. Pravilnik o vježbaonicama i pokusnim programima u dječjim vrtićima te o dječjim vrtićima kao stručno – razvojnim centrima (Narodne novine, 46/04)
24. Program polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i izobrazbi (Prosvjetni vjesnik, 2/2000)
25. Poslovník o radu povjerenstva za polaganje stručnog ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću (Prosvjetni vjesnik, 2/2000)
26. Poslovník o radu povjerenstva za stažiranje odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću (Prosvjetni vjesnik, 2/2000)
27. Predškolski odgoj s programskim usmjerenjima njege, odgoja, zaštite i rehabilitacije djece predškolske dobi s poteškoćama u razvoju (Ministarstvo kulture i prosvjete, Zavod za školstvo RH, 1993)
28. Prehrambeni standardi za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću – jelovnici i normativi (Zagreb, Laserplus, 2007.)

29. Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.–2010. Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske
30. Prijedlog koncepcije razvoja predškolskog odgoja (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH, broj 7/8 1991.)
31. Program aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, veljača 2004.
32. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH, broj 7/8 1991.)
33. Slunjski Edita: Integrirani predškolski kurikulum – rad djece na projektima, „Mali profesor“, Zagreb, 2001.
34. Slunjski Edita: Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizaciji koja uči, Mali profesor, Zagreb, 2006.
35. Strategija za izradbu i razvoj nacionalnog kurikuluma za predškolski odgoj, opće obavezno i srednjoškolsko obrazovanje, RH, Ministrastvo znanosti, obrazovanja i športa, Vijeće za nacionalni kurikulum, Zagreb, 2007.
36. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, 2014.
37. Upute za pisanje programa u svrhu provođenja postupka verifikacije (www.azoo.hr od 17. 11. 2010.)
38. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN broj 10/97., 107/07., 94/13.)
39. Zakon o radu (Narodne novine, 149/09)
40. Zakon o ustanovama (Narodne novine, 76/93).

KLASA:601-02/18-01/54
URBROJ:2198/01-39-01-18
Zadar,27.09.2018.

